

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ

ΣΧΟΛΙΚΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ:

1. *Πολιτική Παιδεία Α' Γενικού Λυκείου και ΕΠΑ.Λ.*, των Π. Μάραντου & Κ. Θερμανού, ΙΤΥΕ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ» - Βιβλίο μαθητή.
2. *Οικονομικά Γ' Γυμνασίου* των Μ. Ιωάννου-Σεργίου, Μ. Μάτση, Ν. Σάββα και Λ. Σταύρου-Παπαδοπούλου, έκδοση 2024, που διανέμεται στη Γ' Γυμνασίου.

Σε ψηφιακή μορφή: [Διαδραστικά Σχολικά Βιβλία - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ](#)

Επισήμανση: Ορισμένες ενότητες του 4^{ου} κεφαλαίου του βιβλίου της *Πολιτικής Παιδείας Α' Γενικού Λυκείου και ΕΠΑΛ*, των Π. Μάραντου & Κ. Θερμανού αντικαθίστανται από ενότητες του 5^{ου} κεφαλαίου από το βιβλίο *Οικονομικών της Γ' Γυμνασίου* των Μ. Ιωάννου-Σεργίου, Μ. Μάτση, Ν. Σάββα και Λ. Σταύρου-Παπαδοπούλου, έκδοση 2024, που διανέμεται στη Γ' Γυμνασίου.

Η Πολιτική Παιδεία έχει στόχο να βοηθήσει τους μαθητές και τις μαθήτριες:

- να αποκτήσουν εκείνες τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες, ώστε να μπορέσουν να κατανοήσουν την κοινωνική πραγματικότητα,
- να αντιληφθούν τις σχέσεις αλληλεξάρτησης μεταξύ κοινωνίας – οικονομίας – πολιτικής και τη δική τους δυνατότητα αλληλεπίδρασης μέσω των κοινωνικών θεσμών,
- να εξοικειωθούν με τον τρόπο προσέγγισης των κοινωνικών προβλημάτων και
- να προετοιμαστούν για τον ρόλο του ενεργού πολίτη.

Αυτή η στοχοθεσία δεν μπορεί να επιτευχθεί με μια γραμμική διδακτική διαδικασία εστιασμένη στην ύλη, αλλά με μια διαδικασία εστιασμένη στην κατανόηση και την κριτική προσέγγιση. Η Πολιτική Παιδεία δεν μπορεί να είναι απομνημόνευση γνώσεων σχετικών με την κοινωνία, την οικονομία, την πολιτική. Η καλλιέργεια της κριτικής σκέψης με την αναγωγή της καθημερινότητας ή/και της επικαιρότητας σε επιστημονική γνώση θα βοηθήσει τους μαθητές και τις μαθήτριες να κατανοήσουν τον ιστορικό και κοινωνικό προσδιορισμό των φαινομένων. Η προσπάθεια διασύνδεσης με τα άλλα γνωστικά αντικείμενα (π.χ. Ιστορία) θα τους/τις βοηθήσει να τοποθετήσουν τον εαυτό τους και τον κόσμο στον ιστορικό χρόνο και τον κοινωνικό χώρο, να αντιληφθούν τους όρους και τις προϋποθέσεις του κοινωνικού γίγνεσθαι. Ο κοινωνικός και πολιτικός γραμματισμός που αναδύεται μέσα από την Πολιτική Παιδεία θα τους/τις εξοπλίζει με εκείνες τις δεξιότητες επικοινωνίας και πληροφόρησης, ώστε να αντιληφθούν τα όρια της ατομικής και της συλλογικής τους ευθύνης, να ενταχθούν με κοινωνική ευαισθησία και αλληλεγγύη στη σημερινή κοινωνία, να υιοθετήσουν αξιακό πρόσημο και δημοκρατικό προσανατολισμό στην κοινωνική τους διαδρομή. Έτσι, θα μπορέσουν να διαχειρισθούν αποτελεσματικά το κοινωνικό περιβάλλον, να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις και τις μελλοντικές ανάγκες, και τελικά να σχεδιάσουν με επιτυχία το μέλλον τους.

Ο ρόλος του/της εκπαιδευτικού σε αυτό το πλαίσιο θα πρέπει να είναι η δημιουργία εκείνου του γόνιμου περιβάλλοντος το οποίο θα διευκολύνει, θα στηρίζει και θα προωθεί τη μαθησιακή διαδικασία με εκείνους τους τρόπους οι οποίοι θα ενισχύσουν κάθε μαθητή/μαθήτρια ξεχωριστά και όλους/όλες

μαζί να κατακτήσουν την ουσιαστική γνώση (όχι μόνο τη χρήσιμη) και την κριτική σκέψη, ώστε να μπορούν να διατυπώνουν ένα «επειδή» σε κάθε ένα «γιατί».

Στο πλαίσιο του διδακτικού σχεδιασμού οι εκπαιδευτικοί, προκειμένου να αξιοποιήσουν τις προτεινόμενες διαδικτυακές πηγές από το διδακτικό υλικό, να προβαίνουν σε επανέλεγχο της εγκυρότητάς τους, διότι ενδέχεται λόγω του δυναμικού τους χαρακτήρα ορισμένες από αυτές να είναι ανενεργές ή να οδηγούν σε διαφορετικό περιεχόμενο.

Διδακτέα ύλη (Περιεχόμενο - Διαχείριση και ενδεικτικός προγραμματισμός)

Α' τάξη Ημερήσιου ΕΠΑ.Λ. και Π.ΕΠΑ.Λ.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	Ώρες	Παρατηρήσεις
ΚΕΦ. 1: Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ Η ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΚΑΙ Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ 1.1 Άνθρωπος: κοινωνικό, οικονομικό και πολιτικό ον 1.5 Η οικονομία 1.5.1 Κοινωνία, πολιτεία και οικονομία: αμφίδρομες σχέσεις 1.5.2 Από την οικονομία του οίκου στην οικονομία της πόλης	4(+2)	Προτείνεται οι διδάσκοντες/ουσες να εστιάσουν στην αλληλεπίδραση μεταξύ ατόμου και κοινωνίας αλλά και στην αλληλεξάρτηση κοινωνίας – οικονομίας – πολιτικής.
Οι διδάσκοντες/ουσες μπορούν να δώσουν κίνητρα για μια δημιουργική ανταλλαγή απόψεων με στόχο την κριτική προσέγγιση στο θέμα της επιβολής της οικονομίας στην πολιτική και την κοινωνία, καθώς επίσης και την ανάγκη για ατομική ευθύνη και συλλογική δράση των πολιτών.		
ΚΕΦ. 2: Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ 2.1 Από την αγροτική κοινωνία στην κοινωνία της πληροφορίας και της γνώσης 2.1.1 Αγροτική κοινωνία 2.1.2 Βιομηχανική κοινωνία 2.1.3 Μεταβιομηχανική κοινωνία 2.1.4 Η κοινωνία της πληροφορίας και της γνώσης 2.2 Βασικά χαρακτηριστικά της ελληνικής κοινωνίας	4(+2)	Προτείνεται να δοθεί έμφαση στην έννοια της κοινωνικής μεταβολής –το πέρασμα από τη μια μορφή κοινωνικής οργάνωσης στην επόμενη – προϋποθέσεις, αιτίες/συνέπειες.
Μπορούν οι διδάσκοντες/ουσες να αξιοποιήσουν γραμμικά σχήματα/εννοιολογικούς χάρτες για τη μετάβαση από τη μια κοινωνία στην άλλη με τα βασικά χαρακτηριστικά κάθε μιας. Να δοθεί προσοχή στην ενότητα 2.2, ώστε να μην καταφύγουν οι μαθητές και οι μαθήτριες σε επιφανειακές και αφοριστικές κρίσεις για την ελληνική κοινωνία, αλλά να προσεγγίσουν κριτικά και με τη δέουσα ιστορικότητα τα σημερινά της χαρακτηριστικά.		
ΚΕΦ. 4: Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ 4.4 Το κράτος ως παραγωγός και ως καταναλωτής 4.5 Βασικά χαρακτηριστικά της ελληνικής οικονομίας	6(+2)	Να δοθεί έμφαση στο τι μετρά και δεν μετρά το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν μέσα από παραδείγματα αγαθών και παραγωγικών δραστηριοτήτων της καθημερινής

ΚΕΦ. 5: ΒΑΣΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ (<i>Οικονομικά Γ' Γυμνασίου, σελ.76</i>) 5.1 Εισαγωγή 5.2 Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν 5.3 Κατά κεφαλήν εισόδημα 5.4 Βιοτικό επίπεδο 5.5 Ανισοκατανομή του εισοδήματος 5.6 ΑΕΠ-Βιοτικό Επίπεδο 5.8 Πληθωρισμός		ζωής. Να τονιστεί ότι ο πλούτος δεν κατανέμεται ισότιμα και να δοθεί έμφαση στους τρόπους με τους οποίους μια κοινωνία μπορεί να περιορίσει τις ανισότητες. Να δοθεί έμφαση στη σχέση του πληθωρισμού με την αγοραστική δύναμη των νοικοκυριών.
Προτείνεται ο εμπλουτισμός της ύλης με δραστηριότητες που αφορούν τις καταναλωτικές συνήθειες (π.χ. ερωτηματολόγια), τη διαφήμιση και την επίδραση που ασκεί σε αυτές. Σε ό,τι αφορά την ενότητα 4.4 συστήνεται: 1) Να γίνει η διάκριση ανάμεσα στην έννοια του δημοσίου αγαθού όπως χρησιμοποιείται στο συγκεκριμένο κεφάλαιο (αγαθά που παρέχονται από το κράτος) και στην έννοια του δημοσίου αγαθού όπως χρησιμοποιείται στην οικονομική θεωρία ¹ . 2) Να συνδυαστεί η εξέταση των αγαθών που παρέχονται από το κράτος, με τα κοινωνικά δικαιώματα που προβλέπονται στο σύνταγμα (π.χ. άρθρ.16, άρθρ.21 κ.λπ.) 3) Να συζητηθούν τυχόν οφέλη ή ζημιές που προκύπτουν από την ιδιωτικοποίηση των επιχειρήσεων κοινής ωφελείας.		
ΚΕΦ. 6: ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ - 6.1 Κοινωνικοποίηση και πολιτικοποίηση 6.2.4 Τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας 6.2.5 Τα πολιτικά κόμματα 6.2.6 Ο Θεσμός των Μαθητικών Κοινοτήτων 6.3 Ο κοινωνικός έλεγχος	5(+2)	Η κοινωνικοποίηση να διδαχθεί ανακεφαλαιωτικά και συνδυαστικά με την πολιτικοποίηση. Να δοθεί έμφαση στο ρόλο των ΜΜΕ ως φορέα κοινωνικοποίησης.
Θα μπορούσε ο/η διδάσκων/ουσα να αξιοποιήσει τον διδακτικό χρόνο για να υλοποιήσει ενδιαφέρουσες δραστηριότητες (π.χ. τα παιχνίδια - με την έμφυλή τους διάσταση - ή/και τα social media ως φορείς κοινωνικοποίησης).		
ΚΕΦ. 7: Ο ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ 7.6 Φορολογική συνείδηση 7.7 Κοινωνική ευαισθησία Α) Τα δικαιώματα του παιδιού Β) Τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία 7.8 Ο εθελοντισμός 7.10 Ο ψηφιακός πολίτης	5(+2)	Να δοθεί έμφαση στην έννοια του ενεργού πολίτη που συμμετέχει στα κοινά με αίσθηση της ατομικής του ευθύνης αλλά και της κοινωνικής ευαισθησίας και αλληλεγγύης

¹ Ενδεικτικές πηγές :

Αρχές Οικονομικής Θεωρίας (σχολικό εγχειρίδιο Οικονομίας Γ Λυκείου), Λιανός Θεόδωρος, Παπαβασιλείου Αντώνιος, Χατζηανδρέου Ανδρέας, κεφ. 10, σελ. 178-9.

Ανοικτό μάθημα τμήματος Οικονομικής Επιστήμης Πανεπιστημίου Κρήτης, Διαφάνειες 4-12, Κουτεντάκης Φραγκίσκος – Γαληνού Αργυρώ:

https://opencourses.uoc.gr/pluginfile.php/12092/mod_resource/content/1/%ce%94%ce%b9%ce%b1%cf%86%ce%ac%ce%bd%ce%b5%ce%b9%ce%b5%cf%82%20%ce%95%ce%bd%cf%8c%cf%84%ce%b7%cf%84%ce%b1%cf%82%204.pdf

Μπορεί ο/η εκπαιδευτικός να επιλέξει κάποιο από τα επιμέρους θέματα και να το δουλέψει με τη μέθοδο του project. Ο εθελοντισμός μπορεί επίσης να συνδυασθεί με πρωτοβουλίες των μαθητών και μαθητριών. Επίσης, θα μπορούσε να δοθεί ατομική ή ομαδική εργασία σχετική με το θέμα του «ψηφιακού χάσματος».

Προτείνεται να μελετηθεί η Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του παιδιού:

<https://www.unicef.org/greece/%CF%83%CF%8D%CE%BC%CE%B2%CE%B1%CF%83%CE%B7-%CE%B4%CE%B9%CE%BA%CE%B1%CE%B9%CF%8E%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B1-%CF%80%CE%B1%CE%B9%CE%B4%CE%B9%CE%BF%CF%8D> (προσβάσιμο μόνο μέσω αντιγραφής και

επικόλλησης της διεύθυνσης στον φυλλομετρητή (browser))

Προτείνεται να μελετηθεί η Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία:

<https://unric.org/el/%CF%83%CF%8D%CE%BC%CE%B2%CE%B1%CF%83%CE%B7-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%B1-%CE%B4%CE%B9%CE%BA%CE%B1%CE%B9%CF%8E%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B1-%CF%84%CF%89%CE%BD-%CE%B1%CF%84%CF%8C%CE%BC%CF%89%CE%BD-%CE%BC-2/>

ΚΕΦ. 12: ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ 12.1 Η μετανάστευση 12.1.1 Κατηγορίες και αίτια της μετανάστευσης 12.1.2 Κοινωνικές και οικονομικές συνέπειες 12.2 Οι πρόσφυγες και η συμφωνία Σένγκεν 12.3 Έλληνες και αλλοδαποί 12.3.1 Η Ελληνική Ιθαγένεια 12.3.2 Απόκτηση και απώλεια Ελληνικής Ιθαγένειας 12.4 Δημοκρατικές αρχές για την κοινωνική συμβίωση 12.4.1 Αλληλεγγύη και δικαιοσύνη 12.4.2 Σεβασμός του «Άλλου» και ανεκτικότητα 12.4.3 Πνεύμα διαλόγου και συνεργασίας 12.4.4 Ειρηνική επίλυση διαφορών (προσώπων, ομάδων, κρατών)	5(+2)	Να τονιστεί η διαχρονικότητα του φαινομένου και η διάκριση των όρων «μετανάστης» και «πρόσφυγας». Να συνδυαστεί με τα νέα δεδομένα της προσφυγικής κρίσης στη χώρα μας (αιτίες/συνέπειες). Οι ενότητες 12.3, 12.3.1 & 12.3.2 να διδαχθούν περιληπτικά. Οι διδάσκοντες/-ουσες θα πρέπει να καλύψουν την έλλειψη αναφοράς του βιβλίου σε θέματα στερεοτύπων και προκαταλήψεων που οδηγούν σε ρατσιστικές συμπεριφορές σε βάρος προσφύγων και μεταναστών
Να αξιοποιηθεί σε σχετικές δραστηριότητες, το πλούσιο υλικό που υπάρχει (φωτογραφικό, ψηφιακό και εκπαιδευτικό υλικό) από την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες-UNHCR, τον «Αίσωπο»-ψηφιακά σενάρια (ΙΕΠ): http://aesop.iep.edu.gr/ και άλλους έγκυρους φορείς και συλλογικότητες). Να αξιοποιηθεί η ιστοσελίδα του Εργαστηρίου Μελέτης της Μετανάστευσης και Διασποράς (Ε.Μ.ΜΕ.ΔΙΑ) του ΕΚΠΑ : http://emmedia.pspa.uoa.gr. Επίσης προτείνεται να αξιοποιηθούν οι ιστοσελίδες: α) της Ύπατης Αρμοστείας ΟΗΕ για τους πρόσφυγες: https://www.unhcr.org/gr/ και το σχετικό εκπαιδευτικό υλικό (https://www.unhcr.org/gr/ekpaideytiko-yliko) β) της Διεθνούς Αμνηστίας: https://www.amnesty.gr και γ) του οργανισμού «Ενωμένοι για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα» (http://gr.humanrights.com).		
ΚΕΦ. 13: ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ 13.1 Κοινωνικά προβλήματα	6(+2)	Είναι σημαντικό να γίνει κατανοητή η έννοια του κοινωνικού

13.1.1 Προσδιορισμός και αίτια 13.1.2 Συνέπειες και αντιμετώπιση 13.2 Φτώχεια, ανεργία 13.3 Το πρόβλημα της βίας 13.3.1 Είδη βίας: ενδοσχολική, ενδοοικογενειακή, αθλητική κτλ. 13.3.2 Αιτίες, επιπτώσεις και αντιμετώπιση της βίας 13.4 Υπερδανεισμός ιδιωτών και δημοσίου 13.5 Υπογεννητικότητα και γήρανση του πληθυσμού		προβλήματος, η σχέση που το συνδέει με τις κοινωνικές, πολιτικές και οικονομικές συνθήκες κάθε εποχής, κάθε κοινωνίας. Επίσης, είναι σκόπιμο να καταδειχθεί η πολλαπλότητα των παραγόντων, ώστε να μην καταφεύγουν οι μαθητές/-ήτριες σε επιφανειακές κρίσεις για τις αιτίες των κοινωνικών προβλημάτων
Βάσει του ΦΕΚ 2176/τ. Β΄/08-04-2024, έχει θεσμοθετηθεί και τεθεί σε λειτουργία Ειδική Ψηφιακή Εκπαιδευτική Πλατφόρμα για την αντιμετώπιση ενδοσχολικής βίας και φαινομένων εκφοβισμού στη διεύθυνση https://stop-bullying.gov.gr/, StopBullying.gr Η Αντιμετώπιση Του Bullying Στην Ελλάδα Το 2026. Επιπλέον, για θέματα σχετικά με τη βία, οι διδάσκοντες/ουσες μπορούν να αξιοποιήσουν το πλούσιο υλικό που υπάρχει σε ιστοσελίδες έγκριτων φορέων, όπως π.χ. ο Συνήγορος του Πολίτη - http://www.synigoros.gr/. Για την αντιμετώπιση της οπαδικής βίας μπορεί να μελετηθεί ο Ν.5085/2024. Για την ενδοοικογενειακή βία μπορεί να αξιοποιηθεί η ιστοσελίδα της Γενικής Γραμματείας Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων. 15900 – Τηλεφωνική γραμμή SOS – Βία Κατά Των Γυναικών (womensos.gr)		
Σύνολο ωρών	35(+14*)	*δραστηριότητες

Α΄ τάξη Εσπερινού ΕΠΑ.Λ.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	Ώρες	Παρατηρήσεις
ΚΕΦ. 4: Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ 4.4 Το κράτος ως παραγωγός και ως καταναλωτής 4.5 Βασικά χαρακτηριστικά της ελληνικής οικονομίας ΚΕΦ. 5: ΒΑΣΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ (Οικονομικά Γ΄ Γυμνασίου, σελ. 76) 5.1 Εισαγωγή 5.2 Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν 5.3 Κατά κεφαλήν εισόδημα 5.4 Βιοτικό Επίπεδο 5.5 Ανισοκατανομή του εισοδήματος 5.6 ΑΕΠ – Βιοτικό Επίπεδο 5.8 Πληθωρισμός	5 (+2)	Να δοθεί έμφαση στο τι μετρά και δεν μετρά το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν μέσα από παραδείγματα αγαθών και παραγωγικών δραστηριοτήτων της καθημερινής ζωής. Να τονιστεί ότι ο πλούτος δεν κατανέμεται ισότιμα και να δοθεί έμφαση στους τρόπους με τους οποίους μια κοινωνία μπορεί να περιορίσει τις ανισότητες. Να δοθεί έμφαση στη σχέση του πληθωρισμού με την αγοραστική δύναμη των νοικοκυριών.

Η ενότητα μπορεί να εμπλουτισθεί με δραστηριότητες που αφορούν τις καταναλωτικές συνήθειες (π.χ. ερωτηματολόγια), τη διαφήμιση και την επίδραση που ασκεί σε αυτές.

ΚΕΦ. 6: ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ 6.1 Κοινωνικοποίηση και πολιτικοποίηση 6.2.4 Τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας 6.3 Ο κοινωνικός έλεγχος	3 (+2)	Η κοινωνικοποίηση να διδαχθεί ανακεφαλαιωτικά και συνδυαστικά με την πολιτικοποίηση. Να δοθεί έμφαση στο ρόλο των ΜΜΕ ως φορέα κοινωνικοποίησης
---	--------	---

Θα μπορούσε ο/η διδάσκων/ουσα να αξιοποιήσει τον διδακτικό χρόνο για να υλοποιήσει ενδιαφέρουσες δραστηριότητες (π.χ. τα παιχνίδια με την έμφυλή τους διάσταση ή τα social media, ως φορείς κοινωνικοποίησης.

ΚΕΦ. 7: Ο ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ 7.6 Φορολογική συνείδηση 7.7 Κοινωνική ευαισθησία α) Τα δικαιώματα του παιδιού β) Τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία 7.8 Ο εθελοντισμός 7.10 Ο ψηφιακός πολίτης	4 (+2)	Να δοθεί έμφαση στην έννοια του ενεργού πολίτη που συμμετέχει στα κοινά με αίσθηση της ατομικής του ευθύνης αλλά και της κοινωνικής ευαισθησίας και αλληλεγγύης.
--	--------	--

Μπορεί ο/η εκπαιδευτικός να επιλέξει κάποιο από τα επιμέρους θέματα και να το δουλέψει με τη μέθοδο του project. Ο εθελοντισμός μπορεί επίσης να συνδυασθεί με πρωτοβουλίες των μαθητών/τριών. Επίσης, θα μπορούσε να δοθεί ατομική ή ομαδική εργασία σχετική με το θέμα του «ψηφιακού χάσματος».

Προτείνεται να μελετηθεί η Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του παιδιού:

<https://www.unicef.org/greece/%CF%83%CF%8D%CE%BC%CE%B2%CE%B1%CF%83%CE%B7-%CE%B4%CE%B9%CE%BA%CE%B1%CE%B9%CF%8E%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B1-%CF%80%CE%B1%CE%B9%CE%B4%CE%B9%CE%BF%CF%8D>

[προσβάσιμο μέσω αντιγραφής και επικόλλησης της διεύθυνσης σε φυλλομετρητή (browser)]

Προτείνεται να μελετηθεί η Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία:

<https://unric.org/el/%CF%83%CF%8D%CE%BC%CE%B2%CE%B1%CF%83%CE%B7-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%B1-%CE%B4%CE%B9%CE%BA%CE%B1%CE%B9%CF%8E%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B1-%CF%84%CF%89%CE%BD-%CE%B1%CF%84%CF%8C%CE%BC%CF%89%CE%BD-%CE%BC-2/>

Επίσης προτείνεται να αξιοποιηθεί και η ιστοσελίδα για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα:

<https://www.youthforhumanrights.gr/educators/educator-programs.html>

ΚΕΦ. 13: ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ 13.1 Κοινωνικά προβλήματα 13.1.1 Προσδιορισμός και αίτια 13.1.2 Συνέπειες και αντιμετώπιση 13.2 Φτώχεια, ανεργία 13.3 Το πρόβλημα της βίας 13.3.1 Είδη βίας: ενδοσχολική, ενδοοικογενειακή, αθλητική κ.τ.λ. 13.3.2 Αιτίες, επιπτώσεις και αντιμετώπιση της βίας	4(+2)	Είναι σημαντικό να γίνει κατανοητή η έννοια του κοινωνικού προβλήματος, η σχέση που το συνδέει με τις κοινωνικές, πολιτικές και οικονομικές συνθήκες κάθε εποχής, κάθε κοινωνίας. Επίσης, είναι σκόπιμο να καταδειχθεί η πολλαπλότητα των παραγόντων, ώστε να μην καταφεύγουν οι μαθητές και οι μαθήτριες σε επιφανειακές κρίσεις για τις αιτίες των κοινωνικών προβλημάτων
Βάσει του ΦΕΚ 2176/τ.Β'/08-04-2024, έχει θεσμοθετηθεί και τεθεί σε λειτουργία Ειδική Ψηφιακή Εκπαιδευτική Πλατφόρμα για την αντιμετώπιση ενδοσχολικής βίας και φαινομένων εκφοβισμού στη διεύθυνση https://stop-bullying.gov.gr/, StopBullying.gr Η Αντιμετώπιση Του Bullying Στην Ελλάδα Το 2026. Επιπλέον, για θέματα σχετικά με τη βία, οι διδάσκοντες/ουσες μπορούν να αξιοποιήσουν το πλούσιο υλικό που υπάρχει σε ιστοσελίδες έγκριτων φορέων, όπως π.χ. ο Συνήγορος του Πολίτη - http://www.synigoros.gr/. Για την αντιμετώπιση της οπαδικής βίας μπορεί να μελετηθεί ο Ν.5085/2024. Για την ενδοοικογενειακή βία μπορεί να αξιοποιηθεί η ιστοσελίδα της Γενικής Γραμματείας Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων. 15900 – Τηλεφωνική γραμμή SOS – Βία Κατά Των Γυναικών (womensos.gr)		
Σύνολο ωρών	16 (+8*)	*δραστηριότητες

Παιδαγωγική αξιοποίηση διαδραστικών συστημάτων μάθησης

Ο/Η εκπαιδευτικός έχει στη διάθεσή του/της διαδραστικά συστήματα μάθησης, τα οποία λειτουργούν ως υποστηρικτικά εργαλεία της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Ο διαδραστικός πίνακας συνιστά ένα τεχνολογικό μέσο που έχει τη λειτουργικότητα του συμβατικού πίνακα και τις δυνατότητες ενός υπολογιστή. Επιπλέον, η επιφάνεια εργασίας είναι αλληλεπιδραστική. Επομένως, ο διαδραστικός πίνακας μπορεί να αξιοποιηθεί ως εποπτικό μέσο αλλά και ως μέσο ενίσχυσης της μαθητοκεντρικής διδασκαλίας. Στην περίπτωση που αξιοποιείται αποκλειστικά ως εποπτικό μέσο, το αποτέλεσμα είναι η ενίσχυση των δασκαλοκεντρικών μεθόδων διδασκαλίας με τους/τις μαθητές/-ήτριες να έχουν τον ρόλο του παθητικού δέκτη της γνώσης. Ωστόσο, το ζητούμενο είναι ο μετασχηματισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας προς την κατεύθυνση της ενεργού συμμετοχής των μαθητών/-τριών σε αυτήν. Για την επίτευξη του σκοπού αυτού, προϋπόθεση είναι η αξιοποίηση της διαδραστικότητας, του κύριου γνωρίσματος του τεχνολογικού αυτού μέσου που το διαφοροποιεί από άλλα. Βασικές δυνατότητες του διαδραστικού πίνακα είναι οι εξής:

α) Δημιουργία και διαχείριση απεριόριστου αριθμού σελίδων: ο χρήστης έχει τη δυνατότητα να δημιουργεί περιεχόμενο σε πολλές σελίδες παράλληλα ή και να μεταφέρει περιεχόμενο από τη μια

σελίδα στην άλλη. Καθώς εύκολα μπορεί να μετακινηθεί σε οποιαδήποτε σελίδα επιθυμεί ή και να αλλάξει τη σειρά τους, η μαθησιακή διαδικασία καθίσταται μη γραμμική. Επιπλέον, υπάρχει η δυνατότητα αποθήκευσης του περιεχομένου των σελίδων ή και καταγραφής του μαθήματος σε μορφή βίντεο, γεγονός που επιτρέπει τον διαμοιρασμό και την επαναχρησιμοποίησή του.

β) Δημιουργία/Εισαγωγή και διαχείριση αντικειμένων: υπάρχει η δυνατότητα δημιουργίας ή εισαγωγής αντικειμένων στις σελίδες ενός μαθήματος. Ο χρήστης μπορεί εύκολα να τα μετακινήσει ή να επιλέξει αλλαγή μεγέθους, περιστροφή, αντιγραφή και επικόλληση, διαγραφή, δημιουργία υπερσυνδέσμου κ.ά.

γ) Τοποθέτηση αντικειμένων σε επίπεδα - Σκίαση οθόνης: πρόκειται για λειτουργίες που επιτρέπουν την τμηματική παρουσίαση πληροφοριών, την προοδευτική εμφάνιση πολύπλοκου περιεχομένου και την εστίαση της προσοχής των μαθητών/-τριών.

δ) Χρήση ποικίλων εργαλείων: ο χρήστης έχει στη διάθεσή του σχεδιαστικά εργαλεία καθώς και εργαλεία γραφής και επισήμανσης (ποικιλία γραμμών διαφορετικού πάχους, χρώματος), ενώ υπάρχει η δυνατότητα επισήμανσης και σχολιασμού του προβαλλόμενου περιεχομένου επί της οθόνης. Σημαντική λειτουργία του διαδραστικού πίνακα είναι η αναγνώριση ελεύθερης γραφής ή ελεύθερου σχεδίου και η δυνατότητα μετατροπής σε κείμενο ή σχήμα αντίστοιχα. Επιπλέον, ο χρήστης μπορεί εύκολα να μεταφέρει ό,τι προβάλλεται επί του πίνακα (περιεχόμενο ιστοσελίδων, αρχείων pdf κ.ά.) στις σελίδες του μαθήματός του με τα εργαλεία καταγραφής οθόνης.

ε) Αξιοποίηση πολυμεσικού περιεχομένου (ήχος, βίντεο, κινούμενη εικόνα).

Η παιδαγωγική αξιοποίηση των παραπάνω λειτουργιών του διαδραστικού πίνακα κατά την εκπαιδευτική διαδικασία υποστηρίζει το έργο των εκπαιδευτικών προς την κατεύθυνση επίτευξης των προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων. Για τον λόγο αυτό, οι εκπαιδευτικοί ενθαρρύνονται να αξιοποιούν τις δυνατότητες που παρέχουν τα διαδραστικά συστήματα μάθησης.

Ειδικότερα στο μάθημα της Πολιτικής Παιδείας Α' ΕΠΑΛ-ΠΕΠΑΛ

Προτείνεται η χρησιμοποίηση του διαδραστικού πίνακα για προβολή κειμένου, Power Point, ιστοσελίδων, εικόνων και βίντεο ή/και αρχείων ήχου από το Διαδίκτυο. Στην περίπτωση της προβολής ενός βίντεο, αυτό μπορεί να διακόπτεται και να σχολιάζεται προφορικά ή/και γραπτά.

Επιπλέον, ο/η διδάσκων/-ουσα μπορεί να γράφει ερωτήσεις στο διαδραστικό πίνακα ή να εστιάζει σε λέξεις-κλειδιά, οι δε απαντήσεις να δίνονται μέσα από συζήτηση και δημιουργική ανταπόκριση. Ακόμη, το διαδραστικό σύστημα μάθησης μπορεί να χρησιμοποιηθεί για μια καταγραφή και εικονική απόδοση ενός «καταιγισμού ιδεών» (brainstorming) στο στάδιο εισαγωγής μιας διδακτικής ενότητας.

Η χρήση κειμένου, εικόνων, κινούμενων εικόνων και βίντεο προωθεί την οπτική μάθηση. Η οπτικοποίηση της διδακτέας ύλης ενισχύει την κατανόηση των διδακτικών φαινομένων και συγχρόνως προσελκύει το ενδιαφέρον των μαθητών/-τριών. Η διάδραση και τα οπτικά μέσα που χρησιμοποιούνται λειτουργούν συμπληρωματικά και για μαθητές/-ήτριες με μαθησιακές δυσκολίες.

Επίσης, ο διαδραστικός πίνακας μπορεί να αξιοποιηθεί για να παρουσιαστεί η δουλειά ενός/μιας μαθητή/-ήτριας σε όλη την τάξη ή για την προβολή και συζήτηση ενός κειμένου που θα είναι αποτέλεσμα ομαδοσυνεργατικής διαδικασίας.

Πλεονέκτημα από τη χρήση του προκύπτει και από το γεγονός ότι οι μαθητές/-ήτριες παρακολουθούν έναν διαδικτυακό τόπο όλοι μαζί ως ομάδα και έτσι η επικοινωνία μεταξύ τους είναι καλύτερη. Ο διαδραστικός πίνακας μπορεί επίσης να αξιοποιηθεί για τη συνεργατική κατασκευή ενός εννοιολογικού χάρτη, π.χ. με το ελεύθερο λογισμικό CmapTools.

Με τη χρησιμοποίηση του διαδραστικού πίνακα ο/η μαθητής/-ήτρια δεν είναι πλέον παθητικός δέκτης αλλά συμμετέχει ενεργά με τη δημιουργία κειμένων και με τη συζήτηση πάνω σε κείμενα που προβάλλονται σε αυτόν.

ΙΣΤΟΡΙΑ

Διδακτέα-Εξεταστέα Ύλη

Το Πρόγραμμα Σπουδών του μαθήματος καθορίζεται στην Υ.Α. Γ2/4219/20-08-1999 [[ΦΕΚ 2319, τ. Β΄/31-12-1999](#)] και είναι το Πρόγραμμα Σπουδών του μαθήματος «Ιστορία του Νεότερου και Σύγχρονου Κόσμου (Από το 1453 μ.Χ. έως σήμερα) – Προσεγγίσεις», Β΄ Τάξης 1^{ου} Κύκλου ΤΕΕ.

Βιβλίο:

Η εξεταστέα ύλη, με βάση το σχολικό βιβλίο «*Ιστορία του Νεότερου και Σύγχρονου Κόσμου από το 1453 μ.Χ. έως σήμερα*» των Θεοδώρου Κατσουλάκου, Αναστασίας Κυρκίνη, Γιάννη Μπαφούνη, Γιώργου Σμπιλίρη, Α΄ ΕΠΑ.Λ., ΙΤΥΕ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ», είναι η ακόλουθη:

1ο Κεφάλαιο

- Β. Το κίνημα του Διαφωτισμού
- Γ. Η Γαλλική Επανάσταση (εισαγωγή)
 - 5. Η σημασία της Γαλλικής Επανάστασης

2ο Κεφάλαιο

- 1. Το κίνημα του Ανθρωπισμού και η Αναγέννηση
- 4. Πολιτισμικές σχέσεις ανάμεσα στην Ευρώπη και τον υπό ξένη κυριαρχία ελληνισμό.

3ο Κεφάλαιο

- Γ. Ο Αγώνας για την Ανεξαρτησία και η δημιουργία του Ελληνικού Κράτους (εισαγωγή)
 - 1. Ιστορικό διάγραμμα της Επανάστασης
 - 6. Η διακυβέρνηση του κράτους από τον Καποδίστρια

5ο Κεφάλαιο

- Α. Οι Βαλκανικές σχέσεις στις αρχές του (20ού) αιώνα (εισαγωγή)
 - 1. Βαλκανική αντιπαλότητα
 - 2. Πολιτικά κινήματα και βαλκανικές σχέσεις
 - 3. Οι Βαλκανικοί πόλεμοι
- Β. Ο Πρώτος Παγκόσμιος Πόλεμος (εισαγωγή)
 - 2. Εθνικός Διχασμός στην Ελλάδα
- Δ. Ο Μικρασιατικός πόλεμος (1918-1923) (εισαγωγή)
 - 3. Η Συνθήκη της Λωζάννης
 - 4. Ένας απολογισμός
- Ε. Η περίοδος μεταξύ των Δύο Πολέμων